

حافظه شهر

در تاریک خانه فراموشی

اسدی

حافظه تاریخی شهر بجنورد کم کم پاک می شود، خاطرات می روند تا به فراموشی تاریخی سپرده شوند؛ به جایی که در آینده هیچ نسلی توان ورود به آن ها را نخواهد داشت. برخی هویت های این شهر یکی یکی روی سر کوچه و خیابان ها آوار شده اند. در روزگاری که همه جوامع برای حفظ آثار و ساختمان های قدیمی تلاش و از فرسوده شدن آن ها با اندیشیدن تدابیری جلوگیری می کنند، برخی بناهای قدیمی این شهر توسط ساختمان های جدید بلعیده می شوند.

خاک روی منبع آب

منبع آب، سازه ای قدیمی در خیابان امام خمینی(ره) در بجنورد است. قدیمی های شهر و پدر بزرگ ها و مادر بزرگ های مان با این بنا خاطراتی دارند. این بنا در معرض تخریب قرار گرفته بود اما به دلیل مقاومت مردم در برابر تخریب، فقط تاج آن تخریب شده و بقیه بنا همچنان شاهد ترافیک شهر و رفت و آمد شهروندان است. یکی از ساکنان حاشیه این بنا

حدود ۱۲۰ سال عمر داشت و این در حالی بود که گفتند عمری ۸۰ ساله دارد. این عمر اعلامی نادرست بود و اسناد و مدارکی در خصوص قدمت این حمام قدیمی وجود داشت.

او ادامه می دهد: در دیگر شهرها از بناهای قدیمی به عنوان یک سرمایه استفاده می کنند و این بناها مانند حمام ها به موزه هایی برای بازدید عموم و منبعی برای درآمدزایی تبدیل می شوند اما گویا در این شهر به ارزش آن ها توجه نمی شود. او به تخریب عمارت خسرو خان که در چهارراه همت کنونی قرار داشت هم اشاره و اعلام می کند: این عمارت در دوران حکومت لپاک خان بنا شده و دارای ارزش تاریخی بالایی بود اما تخریب شده است.

او از مکتب خانه زهرایی هم یاد می کند؛ تنها مکتب خانه تاریخی این شهر که دیگر هیچ خاطره ای از آن وجود ندارد. من هم خاطره ای از این مکتب خانه دارم. سوم ابتدایی بودم و آن روزها به مدرسه پروین می رفتم، دوستی داشتم که همسایه آقای مدیر «زهرایی» بود. چندین بار با او به خانه این بزرگ شهر رفته

بودم، حیاط بزرگ و مشجری داشت که هر روز قرآن خوانی در آن برگزار می شد و خود حاج آقا زهرایی موقع اذان، موزن بود. بلندگویی بر درخت توت تنومند و پیر حیاط بسته بود و همیشه حیاط خانه بوی گلاب می داد، چه روزهایی را با همکلاسی ام در این خانه و حیاط گذرانیدیم. بازی در این مکتب خانه و حیاط مشجر آن، خاطره ای شیرین از دوران کودکی ام است اما این روزها به دنبال آن خاطرات شیرین که می روم به دیوارهای فرو ریخته و کوچه های پیچ در پیچ سردار محله می رسم و حاصل کنکاشم در محله پای توپ برای یافتن ردی از این مکتب خانه چیزی جز هیچ نیست.

«سردار» بدون کاروان سرا

کاروان سرای «سردار» از جمله هویت های تاریخی این شهر و انگار این مکان نیز در پلانکلیفی بین شهرداری و میراث مانده است. این بنا که در سبزه میدان قرار دارد در حال از بین رفتن است. به یکی دیگر از کاروان سراهای قدیمی شهر می روم. انتهای خیابان «برنجی» سابق و شهید «کرمی راد» کنونی، خرابه هایی از یک کاروان سرا وجود دارد که خشت های تخریب شده آن با یاد تبدیل به خاک می شوند و معلوم نیست این خاک کجا بر زمین می نشیند و خاطرات آن زیر پاها فراموش می شود؟ یک سوی خیابان می ایستم و نگاه می کنم، اطلاعات زیادی از تاریخ این بنا ندارم اما هر بار از خیابان های شهید بهشتی جنوبی و شهید کرمی راد عبور می کنم غربت این بنا را درمی یابم، در مرکز شهر و درست زیر نگاه های شتاب زده مان، بخشی از تاریخ و قدمت این شهر نابود می شود و این یعنی حافظه تاریخی این شهر به زودی پاک می شود. اگر چه حافظه تاریخی شهر در شتاب

به روز شدن های شهری و زندگی های مدرن از بین رفته است اما هنوز برخی آثار قدیمی را می توان در شهر دید، آثاری که گویا برنامه ای برای رسیدگی به آن ها وجود ندارد و سال هاست قفل خورده بر درهای آن ها رنگ زده است. هنوز در سبزه میدان حمامی قدیمی وجود دارد که آهسته نفس می کشد، خاطره ای که بارقه ای از امید را زنده می کند، حمامی که امید را برای دوستداران بناهای قدیمی زنده نگه داشته است. «حصاری مقدم» از پژوهشگران خراسان شمالی است. او از مدافعان حفظ بناهای تاریخی شهر و معتقد است: گذشته بخشی از زندگی ما و حفظ گذشته به معنای حفظ هویت ساکنان شهر است. او آثاری از بناهای تاریخی تخریب شده این شهر را نام می برد، آثاری همچون چهارطاق که بنایی آجری و ساخته شده در دوره قاجار بود. او به تخریب بخشی از بنای تاریخی پش قارداش در گذشته های دور و برج منظر که در چهارراه شهرداری قرار داشت و با وجوه مخالفت پیران شهر حذف شده است هم اشاره می کند. این پژوهشگر البته به بناهای تاریخی و قدیمی

مانده در بجنورد نیز اشاره می کند، بنا به گفته او، حسینیه جاجر می ها، آئینه خانه و عمارت مفخم، بخش های مانده از بنای پش قارداش و کاروان سرای سردار از اندک آثار باقی مانده این شهر هستند که کاروان سرای سردار بالاترکلیف مانده و مورد تخریب قرار گرفته است. حجره های فرو ریخته این کاروان سرا مدت هاست که در

گفت و گو

راهکاری برای حفظ کاروان سرای «سردار»

تاریخی در شهرها تلاش می شود و مدیران شهری باید برای حفظ و نگهداری از بناهای تاریخی بکوشند؛ موضوعی که مورد غفلت شهرداری بجنورد در دوره های مختلف قرار گرفته است.

وی با بیان این که شهرداری ها در حفظ و نگهداری از بناهای تاریخی محدودیت های میراث فرهنگی را ندارند، اعلام می کند: شهرداری می تواند از طریق معاونت فرهنگی با دادن کاربری هایی مانند فرهنگ سرا، سرای محله و ... از این بناها نگهداری کند اما به دلیل تامین منابع مالی تنها از طریق عوارض، این اقدام انجام نمی شود.

طبق سخنان این مسئول در پارلمان شهری بجنورد، بر اساس سیاست جدید راه و شهرسازی، بازسازی بناهای قدیمی ملغی شده است و شهرداری ها می توانند با حفظ این بناها از این محل کسب درآمد کنند.

یادداشت

خاطرات یک شهر

زهره اسدی

z.asadi@khorasannews.com

که همه چیز به سرعت در حال تغییر و گذر است این نقاط ما را به جایی متصل می کنند، به شهر ما هویت و شخصیت می دهند، خاطره های شهرزنده و جریان زندگی را متصل می کنند. کارشناسان شهری نیز معتقدند که در جهان امروز به دلیل تغییرات موجود در فناوری، گسست ها تمامی ندارد و این گسست ها موجب آشفتگی بصری شده است و در نتیجه آشفنگی ها، فضاهای بی محتوا و بی روح در محیط های شهری ایجاد شده اند، فضاهایی که هارمونی ندارند و دچار سرگیجه ای از رنگ ها، صداها و تصویرهای مختلف هستند. بناهای تاریخی خاطراتی زنده هستند، دست خاطرات مان را بگیریم تا راحت تر در شهر قدم برداریم و در صداها و تصویرها گم نشویم.

یافت تاریخی و سنتی خاطره یک شهر است، همانند موزه ای که به شهر هویت می بخشد زیرا یافت سنتی آثار با ارزش، کالبدی و معنایی دارد. مدیریت خوب یک شهر می تواند آن را به موزه ای تبدیل کند که تک تک آثار آن دارای ارزش هستند و در مجموع شهر ارزشمند است. یافت سنتی شهر جریان زندگی شهری است و شهری که زندگی در آن جریان نداشته باشد مرده است. در گذشته شهرها دارای ثبات بودند و تغییرات به آهستگی انجام می شد و آن چه امروز از بناهای سنتی و تاریخی داریم یادگار روزگار با ثبات گذشته است، در زمانی

با حضور شهردار لوجلی انجام شد؛

کلنگ زنی ساخت کارخانه تولید خوراک دام و طیور در شهر لوجلی

کلنگ ساخت کارخانه تولید خوراک

دام و طیور در شهر لوجلی شهرستان

شیروان با حضور مسئولان بر زمین زده

شد. شهردار شهر لوجلی شهرستان

شیروان در آیین کلنگ زنی و آغاز

ساخت طرح کارخانه تولید خوراک دام

و طیور در این شهر گفت: این کارخانه

با ظرفیت تولید ۱۰ تن در ساعت و

در زمینی به مساحت ۵۰۰۰ متر مربع

ساخته می شود. مهندس «قربان محمد

مویدی» افزود: در صورت بهره برداری

از این کارخانه، ۱۲ نفر به طور مستقیم

مشغول به کار خواهند شد. وی اعتبار

مورد نیاز برای اجرای این پروژه را ۴۵

میلیارد ریال اعلام کرد و ادامه داد:

با پیگیری های انجام شده، از مجموع

اعتبارت کل مورد نیاز، مبلغ ۳۰

میلیارد ریال آن به صورت تسهیلات

توسط سازمان شهرداری ها و دهیاری

های کشور پرداخت می شود. شهردار

لوجلی با اشاره به این که پیش بینی

می شود این پروژه در دهه مبارک فجر

به بهره برداری برسد تصریح کرد:

با راه اندازی این پروژه، شهرداری از

یک درآمد پایدار برخوردار می شود

و مشکلات مالی شهرداری نیز تا حد

زیادی برطرف خواهد شد.

بخشی از عملکرد شهرداری لوجلی

پروژه مجتمع گردشگری سردار عوض خان

اعتبار هزینه شده: ۵۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال مساحت: ۵۰۰۰ متر مربع

سال شروع: ۱۳۹۷ سال پایان: ۱۳۹۸

اجرای بازارچه شهر مرزی لوجلی

اعتبار هزینه شده: ۶۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ متر مربع

سال شروع: ۱۳۹۴ سال پایان: ۱۳۹۶

● اجرای پروژه زیر سازی و آسفالت معابر شهر به مساحت ۶۵۰۰۰ متر مربع با هزینه ای بالغ بر ۱۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال.

● اجرای پیاده رو سازی معابر شهر به مساحت ۳۰۰۰ متر مربع با هزینه ای بالغ بر ۹۵۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

● خرید و نصب علائم رانندگی به مبلغ ۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

● اجرای خط کشی معابر شهر به طول ۸۴۰۰ متر به مبلغ ۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

● اجرای شبکه جمع آوری و دفع آبیای سطحی شهر به طول ۱۰۰۰ متر به مبلغ ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

● اجرای دیوار ساحلی شهر به طول ۲۰۰ متر و حجم ۱۵۰۰ متر مکعب با هزینه ای بالغ بر ۱/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال